

בש"פ 2246/20 - פלוני נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

בש"פ 2246/20

לפני: כבוד השופט ע' פוגלמן

העורר: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' השופט נ' סילמן) במ"ת 617-10-16 מיום 22.3.2020

תאריך הישיבה: ז' בניסן התש"ף (1.4.2020)

בשם העורר: עו"ד דרור ארד אילון; עו"ד אדי אבינועם; עו"ד יהונתן בש

בשם המשיבה: עו"ד יעל שרף

החלטה

1. הרקע הצריך לענייננו פורט בהחלטות קודמות של בית משפט זה בעניינו של העורר, האחרונה שבהן ניתנה על ידי השופט מ' מזוזבבש"פ 1832/20 מדינת ישראל נ' עאמר (12.3.2020) (להלן: בש"פ 1832/20) (כמו כן ראו בבש"פ 4030/19 מדינת ישראל נ' עאמר (19.6.2019)). בתמצית ייאמר כי ביום 5.10.2016 הוגש נגד העורר כתב אישום (אשר תוקן ביום 2.3.2017) המייחס לו עבירות של רצח בכוונה תחילה ושיבוש מהלכי משפט. כעולה מכתב האישום המתוקן, ביום 5.9.2016 ירה העורר במונירנבואני וגרם למותו. בהמשך, העלים העורר את האקדח ואת הפלאפון שנשא עמו. העורר נעצר עד תום ההליכים נגדו (לאחר שהתקבל ערר המדינה בעניינו, ראו בש"פ 1276/17 מדינת ישראל נ' עאמר (23.2.2017)). ומעצרו של העורר הוארך מעת לעת על ידי בית משפט זה. ביום 25.10.2018

הוחלט כי העורר יועבר למעצר בפיקוח אלקטרוני, ובהמשך, ביום 21.7.2019 נקבע לעורר חלון התאווררות למשך שעותיים מדי יום. ביום 12.3.2020 הוחרג מעצרו של העורר בפיקוח אלקטרוני ב-90 ימים נוספים (בש"פ 1832/20 מדינת ישראל נ' עאמר(12.3.2020) (להלן: בש"פ 1832/20)).

2. ביום 20.3.2020 הגיש העורר בקשה להקל את תנאי האיזוק האלקטרוני, ולחלופין – להסירו, וכן ביקש להרחיב את חלון ההתאווררות שנקבע לו (להלן: הבקשה). בעיקרם של דברים, טען העורר כי נוכח מצב החירום במדינה בעקבות התפשטות נגיף הקורונה, יש להורות על צמצום חובת הפיקוח האנושי על העורר לשעות הלילה בלבד. ביום 22.3.2020 דחה בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' השופט נ' סילמן) את הבקשה בעיקרה. צוין כי מעצר בפיקוח אלקטרוני מחייב פיקוח אנושי בכל שעות היום ולכן לא ניתן להיעתר לבקשת העורר לצמצם את שעות הפיקוח של המפקחים, גם בהתחשב במצב השורר כיום במדינה בשל נגיף הקורונה. אשר לבקשתו החלופית להסרת האיזוק, נקבע כי על העורר להראות הפחתה ממשית במסוכנות הנשקפת ממנו ואין זה המצב בעניינו. לצד דברים אלה, בית המשפט הורה על פתיחת "חלון התאווררות" נוסף לעורר, בליווי מפקח, בשעות הבוקר.

3. מכאן הערר שלפניי. העורר טוען כי הוראות משרד הבריאות המגבילות את התנועה ברחבי הארץ בשל נגיף הקורונה, מצדיקות את שינוי תנאי הפיקוח עליו. בהגעתם למקום הפיקוח, מפרים המפקחים, כך נטען, את הנחיות משרד הבריאות. עוד טוען העורר כי המפקחים שמגיעים אל ביתו מעמידים אותו בסכנת הידבקות בנגיף והוא מצדו מסכן אותם. לפיכך, העורר מבקש להורות על ביטול חובתם של המפקחים לשהות עמו במקום הפיקוח, למצער בשעות היום. לחלופין, מבקש העורר להורות על ביטול מעצרו בפיקוח אלקטרוני ושחרורו לחלופה שאינה מחייבת פיקוח אנושי צמוד. העורר טוען כי בנסיבות המקרה דנן, ובכלל זאת העובדה שלא נרשמו לחובתו הפרות ב-18 החודשים שבהם הוא נתון במעצר בפיקוח אלקטרוני וסגירת שערי המדינה לטיסות (באופן המאין לשיטתו את סכנת ההימלטות לחו"ל), קמה הצדקה לשחררו לחלופת מעצר.

4. בדיון שהתקיים לפניי טענה המדינה כי יציאה למשימת פיקוח על עצור בפיקוח אלקטרוני אינה מפרה את הוראות משרד הבריאות. לאחר הדיון אפשרתי למדינה להגיש הודעה משלימה מטעמה בהקשר זה. בתגובה משלימה מיום 5.4.2020 (להלן: התגובה המשלימה) הבהירה המדינה כי במסגרת תקנות שעת חירום (נגיף הקורונה החדש – הגבלת פעילות), התש"ף-2020 (להלן: תקנות שעת חירום (הגבלת פעילות)) נאסרה יציאה של כל אדם מביתו או ממקום שהייתו הקבוע אלא אם היא נעשית לאחת מהמטרות המנויות בתקנה 2. עמדת המדינה, על דעתו של המשנה לפרקליט המדינה (עניינים פליימס), על דעת משטרת ישראל ועל דעת משרד הבריאות, היא כי יש לפרש את ההיתר ליציאה ל"הליך משפטי" (הקבוע בתקנה 2(6) לתקנות שעת חירום (הגבלת פעילות)) ככזה הכולל גם יציאה של מפקחים למשימת פיקוח על פי החלטה שיפוטית. לשיטת המדינה, יש להפעיל "מדיניות מדורגת" בעניין יציאת מפקחים במצב דברים זה, לצורך שמירה על ביטחון הציבור, כדלקמן:

(-) ככל שאחד מהמפקחים הוא בן משפחה המתגורר עם העצור בפיקוח משוחרר/אלקטרוניבערובה באותה יחידה – יש לטעון לכך שמפקח זה ישמש כמפקח קבוע לכל תקופת מצב החירום (שבה ממילא, ככלל, נאסרת היציאה מחוץ לבית).

(-) ככל שאין מפקח המתגורר עם העצור בפיקוח אלקטרוני או עם משוחרר בערובה (לדוגמה דירה שכורה עם מפקחים מתחלפים); או כשבן המשפחה נדרש לצאת בחלק מהיום מהבית בשל היותו "עובד חיוני" – יש לטעון להעדפת מפקחים המתגוררים במרחק של עד 100 מטרים ממקום שהייתו של הנאשם הנתון במעצר בפיקוח אלקטרוני או

במעצר הבית. כן יש לטעון לתחלופה מינימאלית, ככל הניתן, של מפקחים.

(-) ככל שאחת משתי האפשרויות הראשונות אינה בנמצא, או אז יאושרו מפקחים הגרים במרחק קרוב ככל הניתן לבית המגורים של הנאשם המצוי במעצר בפיקוח אלקטרוני או במעצר בית.

לשיטת המדינה, פרשנות אחרת – שלפיה לא יתאפשר פיקוח אנושי על עצורים בפיקוח אלקטרוני או משוחררים בערובה במעצר בית – תוביל לתוצאה מזיקה ומסוכנת. נודעתחשיבות לפיקוח האנושי במניעת יציאה מהבית לביצוע פעילות עבריינית נוספת וניסיונות לשבש הליכים או להימלט מאימת הדין. בהיעדר פיקוח תיאלי המדינה, כך נטען, לעמוד על מעצרים של נאשמים מאחורי סורג ובריא, תוצאה שאינה מיטבית, בפרט בתקופה זו שבה מושקעים מאמצים לצמצם במעצרים כדי למנוע הדבקה בבתי הכלא. עוד הובהר כי אכיפת תקנותשעתחירום(הגבלת פעילות), תבוצע על ידי משטרת ישראל בהתאם לעמדה שהוצגה, המקובלת על הגורמים שפורטו לעיל.

5. לגופו של הערר דנן, ונוכח המדיניות האמורה, טענה המדינה כי יש להעדיף את האפשרות לפיה אחד מילדיו של העורר, המאושרים להיות מפקחים, יצטרפו אליו בביתו וישהו עמו ברציפות. ככל שאפשרות זו לא זמינה, הרי שתקנות שעת חירום (הגבלת פעילות) מאפשרות יציאת מפקחים מביתם והגעה אל בית העורר.

6. העורר ביקש להגיב לתגובת המדינה. לשיטתו, אימוץ עמדה זו אינו בהלימה להסדר הקבוע בתקנות שעת חירום (דיוני מעצרים), התש"ף-2020, במסגרתו נקבע, בין היתר, כי בבואו לתת צו מעצר על בית המשפט לשקול את חיוניות המעצר בשים לב גם לסיכון להיבדקות העצור בנגיף הקורונה בעת שהותו במעצר. לפיכך, לשיטת העורר, פרשנות הרמונית של ההוראות מצדיקה לבחון האם גם המעצר בפיקוח האלקטרוני הוא חיוני בעת הנוכחית (בשים לב כאמור, להשלכות המעצר מאחורי סורג ובריא). לגופם של דברים, שב וטוען העורר כי המפקחים בעניינו מתגוררים במרחק רב ממקום מעצרו האלקטרוני, שכן זה נקבע באופן מכוון הרחק ממקום מגוריו הקודם. משכך, על בית המשפט להקל על העורר בחובת רצף הפיקוח או לחלופין להורות על חלופת מעצר (אשר תכלול, לדבריו, תנאים כמעט זהים למצב הנוכחי, למעט הפיקוח האנושי הצמוד).

7. לאחר ששקלתי את טענות הצדדים, הגעתי למסקנה כי דין הערר להידחות. לטענתו המרכזית של העורר המגבלות שהוטלו על תנועה ומפגשים בעקבות התפשטות נגיף הקורונה לא מאפשרות עוד לדרוש נוכחותם של מפקחים כתנאי למעצר בפיקוח אלקטרוני. לאחר קבלת ההבהרות מטעם המדינה במסגרת התגובה המשלימה שניתנו על דעתם של המשנה לפרקליט המדינה (עניינים פלייט), משטרת ישראל ומשרד הבריאות, אני סבור כי אין מקום לקבל טענה זו. נקודת המוצא לדיוננו היא כי חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996 מסמין את בית המשפט להורות על מעצר בפיקוח אלקטרוני בליווי פיקוח אנושי בלבד (בש"פ 5364/17 מדינת ישראל נ' איינאו 17.8.2017) (להלן: עניין איינאו); בקשה לקיים דיון נוסף בהחלטה זו נדחתה, דנ"פ 6785/17 מדינת ישראל (2.10.2017)). המגבלות שהוטלו על תנועת אזרחים בימים אלה ועל המפגשים ביניהם, לפי עמדת המדינה שהתקבלה בהליך דנן, לא מוציאות את אפשרותם של מפקחים על מעצר בפיקוח אלקטרוני למלא אחר חובתם. וכך קובעת תקנה 2 לתקנות שעת חירום (הגבלת פעילות):

צמצום יציאה למרחב הציבורי
2. לא יצא אדם ממקום מגורים או ממקום שהייה קבוע אחר (להלן - מקום מגורים) למרחב הציבורי אלא לאחת מהפעולות או המטרות האלה:
[...]
(6) הליך משפטי;

8. עמדתה של המדינה היא כי מילוי משימת הפיקוח בהתאם להחלטה שיפוטית, בא בגדרי החריג המנוי בתקנה 2(6), המתיר יציאה ממקום מגורים או מקום שהייה קבוע לצורך הליך משפטי. לפיכך הובהר כי כאשר אדם יוצא מביתו לצורך מילוי משימת פיקוח, הוא לא פועל בניגוד לתקנות שעת חירום (הגבלת פעילות) וכי אכיפת הוראות תקנות אלו על ידי המשטרה תיעשה בהתאם לעמדה זו. בצד נקודת מוצא זו, מציעה המדינה לנהוג לפי מדיניות מדורגת בהטלת משימת הפיקוח, כך שזו תשקף את האיזון הנדרש בין ההכרח בפיקוח אנושי מקום שבו נמצא להורות על מעצר בפיקוח אלקטרוני לבין הצרכים הרפואיים המאפיינים את התקופה הנוכחית, והמגבלות הנובעות מהם. ואכן, מקובל עליי כי ככלל יש להעדיף אפשרות שהפיקוח האנושי יבוצע על ידי מפקחים שמתגוררים עם העצור בפיקוח אלקטרוני (ככל שמדובר במפקחים שנמצאו מתאימים), וכי מקום שאין הדבר מתאפשר יש להעדיף כי הפיקוח יוטל על מפקחים שמתגוררים במרחק 100 מטרים ממקום שהיית הנאשם או קרוב אליו ככל הניתן. נוסף על כל אלה, יש לבכר מתכונת פיקוח שבגדרה תחלופת המפקחים תהיה מינימלית, ככל הניתן. ברם, מקובלת עליי הפרשנות לתקנות שלפיה במקרים שבהם המפקחים שעליהם הוטלה חובת הפיקוח לא מתגוררים במקום הפיקוח או בקרבתו (ואין מפקחים אחרים שנמצאו מתאימים העונים על דרישה זו), אלה יהיו רשאים להגיע למקום הפיקוח, כאמור בתגובת המדינה, שלפיה יציאה לשם מטרה זו באה בגדרי אחד החריגים למגבלת היציאה למרחב ציבורי.

9. כאמור, האפשרות כי משימת הפיקוח תוטל על מפקחים שגרים במרחק רב ממקום הפיקוח היא לא מיטבית בימים אלה ויש להעדיף הטלת המשימה על מפקחים אחרים באפיונים שעליהם עמדת - ככל שאלה בנמצא ובהתאם למכלול הנסיבות בעניין. ברם, נוכח חשיבות הפיקוח האנושי - במקרים שבהם מסוכנותו של הנאשם מחייבת מעצרו בפיקוח אלקטרוני - אפשרות זו עדיפה. כך הם הדברים במיוחד במקרים שבהם מלבד המעצר בפיקוח אלקטרוני, על תנאיו, האפשרות היחידה לתת מענה לנדבכי הסיכון הנשקפים מהנאשם היא החזרתו למעצר מאחורי סורג ובריא (בפרט נוכח הסיכון להדבקה בנגיף הקורונה בבתי הסוהר).

10. מכאן לעניינו הפרטני של העורר. בהינתן המסקנה כי יציאה של מפקחים על מעצר בפיקוח אלקטרוני למקום הפיקוח אינה מפרה את הוראות תקנות שעת חירום (הגבלת פעילות), איני סבור כי השלכותיו של נגיף הקורונה מצדיקות את הסרת הפיקוח האנושי כמבוקש על ידי העורר. בהמשך לקביעות בעניין איינאו, לא ניתן להורות על מעצר נאשם בפיקוח אלקטרוני ללא פיקוח אנושי נלווה. משמעות בקשתו של העורר היא אפוא כי אורה על שחרורו לחלופת מעצר ביתית, בתנאים מגבילים שאינם כוללים פיקוח אנושי, לפחות בשעות היום. כפי שתואר גם בהחלטה בעניינו בבש"פ 1832/20, העורר מואשם בעבירת רצח בכוונה תחילה ומשפטו מצוי כעת בישורת האחרונה. הגם שלא נטען לפניי כי העורר הפר את תנאי המעצר בפיקוח אלקטרוני, איני סבור, בהינתן לעמדת המדינה בדבר אפשרותם של המפקחים לצאת למקום המעצר גם בימים אלה, כי הכף נוטה להקלה נוספת בתנאים שהושתו על העורר, כמבוקש על ידו. כך, גם אם במציאות הנוכחית האפשרות לצאת מהמדינה צומצמה, כפי שצינה באת כוח המשיבה בדיון לפניי, שמי המדינה לא סגורים באופן הרמטי ואף הנמלים אינם סגורים. לפיכך, החשש מהימלטות מן הדין - במיוחד בהינתן השלב

שבו נמצא ההליך העיקרי, חומרת האישומים נגד העורר, ואזרחותו הזרה - עומד בעינו (בש"פ 1832/20, פסקה 9).
בכל הנוגע לזהות המפקחים במקרה דנן, העורר טען כי כיום נותרו רק שלושה מפקחים מבין אלה שאושרו, וכי
המציאות הנוכחית מקשה עליהם במשימת הפיקוח. הגם שטיעון זה ודאי מובן, לא מצאתי כי יש בו כדי להצדיק את
קבלת הערר, מהטעמים שפורטו. למותר לציין כי שמורה לעורר הזכות לפנות לבית המשפט המחוזי בהליך מתאים
לאישור מפקחים נוספים, ככל שימצא לנכון, ובית המשפט יחליט בבקשה זו, אם תוגש, כחוכמתו.

סוף דבר, הערר נדחה.

ניתנה היום, י"ג בניסן ה'תש"ף (7.4.2020).

ש ו פ ט
